

רשמה א.ב.

פרוטוקול מספר 32/ג'
מישיבת הוועדה לענייני פנים
שהתקיימה ביום ג', ה' באב תשי"ח - 22.7.58 -
שעה 08.30

משתתפים:

- ד. בר-רב-האי - יו"ר
- גדי נברג
- ע. דגני
- י. כהן
- ח. לנדאז
- א. עבאס
- ש. פרלשטיין
- מ. קלמף
- י. שופמן

מזמנים:

- שר הפנים י. בר-יהודה
- מז סילברסטן - משרד הפנים
- מז אברני - משרד הפנים
- מז גלס - משרד המשפטים

סדר-היום:

חוק הרשויות המקומיות (הקניית רכוש ציבורי).

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אני פותח את הישיבה.

היו"ר הוועדה מז ריפתין ביקשני למלא את מקומו כיו"ר הישיבה היום, כיוון שלא יכול להופיע היום לישיבה.

בשלב מבוזים של הדיון בהצעת חוק הרשויות המקומיות (הקניית רכוש ציבורי) נבחרה ועדת-משנה לבירור סעיפים שנויים במחלוקת. ועדת המשנה לא ראתה מחובתה לדון על הסעיפים שמליאת הוועדה דנה בהם, אלא המשיכה באותו מקום שבו הפסיקה המליאה; למעשה דנה בסעיפים 4 ואילך. אמש סיימה ועדת-המשנה את עבודתה. ברצוני לציין כי בסעיפים 4 ועד 8 נסתים הדיון ואיננו מחזירים אותם כאן לוועדה. הדיון מצטמצם עתה בסעיפים 2(א) (1) ו-3.

כשבאה ועדת המשנה לסכם את כל הסעיפים, הוברר שביחס לשני הסעיפים הללו בהם דנה המליאה, נתקבלו החלטות סותרות. בסעיף 2(א) (1) רשומה החלטה אחת בשמו של חבר הכנסת פולשטיין והשניה בשמו של ח"כ יוחנן כהן. שתי ההצעות נתקלו ברוב-קולות ע"י הוועדה, ומשתיהן מסתייגת הממשלה. שתי ההצעות עומדות בסתירה זו לזו, וללא כל קשר עם הסתייגות הממשלה משתייהן גם יחד על מליאת הוועדה להחליט. עתה אינן מן השתים לקבל. אני מבקש עתה לראות את כל ההצעות שהיו עד כה בשני הסעיפים הללו כמבוטלות, אבל רק - אני מדגיש - במה שנוגע לסעיפים 2(א) (1) ו-3. בכל שאר הסעיפים סיימנו.

ועדת הפנים - 22.7.58

מר סילברסטון:

הסתירה בין שתי הגירסאות שנתקבלו היא בהגדרת תפקידו של הגוף שקדם לקיום הרשות המקומית באותו מקום. לפי גירסתו של ח"כ י. כהן יש שני בתובים המהווים ביחד את ההגדרה הזאת: א) מי שמילא למעשה בתחום הרשות המקומית לפני הקמתה את התפקיד של רשות מקומית; ב) מי שמילא למעשה בתחום הרשות המקומית לפני הקמתה או לפני ה-14 במאי 1948 תפקיד של רשות מקומית, בהיקף או בדרך שרשות מקומית נוהגת למלא תפקיד כזה או בדרך הדומה להם - ואין בידי הטוענים לבעלות על נכסים אלה כדי להוכיח שבעלות זו הוקנתה להם באמצעיהם-הם אך כדי לאפשר להם את הניהול היחודי של נכסים אלה.

לעומת זאת, ההצעה של ח"כ פרלשטיין שנתקבלה אף היא אומרת: מי שמילא למעשה בתחום הרשות המקומית לפני הקמתה את התפקידים של הרשות המקומית.

כלומר: אם הצעתו של ח"כ י. כהן אומרת שאפשר להקנות רכוש של מי שמילא אחד התפקידים של רשות מקומית, הרי הצעתו של ח"כ פרלשטיין אומרת שאפשר יהיה להקנות רכוש רק של מי שמילא את כל התפקידים של רשות מקומית, וזהו הבדל עקרוני.

השאלה שצריך למצוא לה פתרון היא אפוא השאלה: מה היה צריך להיות אז התפקיד של אותו גוף שאת נכסיו בארץ היו להקנות?

הצעתה המקורית של הממשלה בענין זה דומה להצעתו של ח"כ כהן, אך ללא הסיפא שלה, מהמלים "ואין בידי הטוענים...". התוספת של ח"כ כהן נותנת אפשרות של תביעה למי שיפסל להוכיח כאילו בעלות לצרכים פרטיים לעומת הצרכים הציבוריים.

מר גלס: מבחינה עובדתית המצב הוא כדלקמן: בשעתו היתה הצבעה על כל הצעה והצעה לחדד. מבחינה כרוניולוגית היתה הצעתו של ח"כ כהן ראשונה, והיא נתקבלה. אח"כ, כשבאו להצביע על הצעתו של ח"כ פרלשטיין, נתקבלה אף היא, מבלי ששמו לב שלפני כן נתקבלה הצעה בזוהר סותר.

הצעתו של ח"כ פרלשטיין מצמצמת באורח ניכר את סמכותו של שר הפנים לתת צווי-הקניה. היא מוציאה מכלל אפשרות של צו-הקניה את כל הנכסים אשר שימשו למטרה ציבורית בתחומיה של עירייה שכבר אז היתה עירייה, לפני הקמת המדינה. ואילו לפי הצעתו של ח"כ כהן אפשר להוציא צו הקניה במקרה כזה.

שר הפנים: אם תתקבל הצעתו של ח"כ פרלשטיין, אני צריך לקחת בחזרה את החוק כולו.

מר גלס: אם תתקבל הצעתו של ח"כ פרלשטיין, אי-אפשר יהיה להקנות, למשל, נכסים של ועד הדן-הנדרמל, כיוון שהוא פעל במסגרת של מה שכבר אז היתה עירייה ולא מילא את כל התפקידים של רשות מקומית אלא רק חלק מהם.

בנוסף לכך, ח"כ פרלשטיין דורש שאפשר יהיה להקנות רק נכסים שעדיין משמשים היום את השירות הציבורי שלשמו הוקמו, ואילו לפי הגירסה של ח"כ כהן אפשר להקנות את הנכסים גם אם שימשו אי-פעם את השירות הזה והשימוש הופסק.

הג'נרל בר-רב-האי: אני מבין שהממשלה אינה מסכימה לשת

הגירסאות, הן לזו של ח"כ פרלשטיין והן לזו של ח"כ כהן. גם לי עצמי יש התנגדות לשת הגירסאות, והצעת אומרת: גוף שמילא לא את כל התפקידים אלא לפחות תפקיד אחד של רשות מקומית, נתו לו, ללא התוספת של ח"כ כהן.

ועדת הפנים - 22.7.58

כדי להקל על העובדים סוכנים ח"כ גרינברג ואני להצטרף להצעתו של ח"כ י. כהן.

ש. פרלשטיין:

גם אני.

י. שופמן:

בתנאי שיהיה ברור שהכוונה היא למי שמילא לפחות תפקיד אחד מהתפקידים של רשות מקומית.

ד. בר-רב-האי:

שר הפנים:
אני מסתייג גם מהצעתו של ח"כ כהן, אבל אם אתם כבר מקבלים אותה - אני מציע לכתוב במקום "תפקיד של רשות מקומית" - "אחד התפקידים של רשות מקומית", אם כי אני מבין שגם בנוסח המקורי של הצעת החוק זה כתוב "תפקיד בלבד". אבל מוטב להיות זהירים יותר, בייחוד שכונת הוועדה באמת היתה לאחד מהתפקידים.

ח. לנדאו:
השאלה היא אם במקרה כזה אמנם תובטח האחדות שבא "אחד התפקידים" של אותו גוף ובין המטרה שלשמה נועד הנכס. לא ייתכן שגוף כלשהו אמנם מילא אחד התפקידים של רשות מקומית ועל סמך זה אפשר יהיה להקנות כל נכס שלו גם אם לא היה קשור באותו תפקיד.

י. כהן:
אולי כדאי לכתוב: "תפקידים או תפקיד של רשות מקומית".

מר טילברסטון:
אני מציע לכתוב: "תפקיד מתפקידיה של רשות מקומית".

הדוקט: לנסח את סעיף 2(א)(1) כדלקמן:

נכסים המשמשים או שימשו כל שירות ציבורי שאותה רשות מקומית רשאית לתת לפי כל חיקוק, והם נכסים של ועד מקום, אגודה שיתופית, או של חבר בני-אדם או אנשים אחרים, אשר -

(I) מילאו למעשה בתחום הרשות המקומית לפני הקמתה את התפקיד של רשות מקומית;

(II) מילאו למעשה בתחום הרשות המקומית לפני הקמתה או לפני יום ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948) תפקיד מתפקידיה של רשות מקומית, בהיקף או בדרך שרשות מקומית נוהגת למלא תפקיד כזה או בדרך הדומה להם,

ואין בידי הטוענים לבעלות על נכסים אלה כדי להוכיח שבעלות זו הוקנתה להם באמצעיהם הם אך כדי לאפשר להם את הניהול הייחודי של נכסים אלה.

הסתייגות: ד. בר-רב-האי (בשם שר הפנים): להשאיר את הנוסח המקורי בהצעת החוק.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
בזאת סיימנו את הנקודה השנייה במחלוקת בסעיף 2, ועתה עלינו עוד להחליט, בעקבות החלטתנו בסעיף זה, בסעיף 3.

י. שופמן:
לא. הנקודה שבה עלינו עוד להחליט היא לא בסעיף 3 אלא בסעיף 2(א)(3).

ועדת הפנים - 22.7.58

י. שופמן:

כאשר נפגשנו בשעתו עם נציגי משרד הפנים, דיברנו אתם על סעיף 2(א)(3), וביחס אליו היו לנו שתי בקשות ראשיות, שהדבר יהיה טובגל לא לטובת תושבי הרשות המקומית בלבד, ושנית - שהחובה תחול על אלה הדורשים את ההקביה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

בפרוטוקול מס' 11.3.58 ושם שבסעיף 2(א)(3) נתקבלה החלטה, ורשומה הסתייגות לח"כ פרלשטיין.

י. שופמן:

בכל מקרה התנגדתי גם אני לנוסח שהוצע בהצעה המקורית, ואם מישהו התנגד לרשומה - אני מערער על הפרוטוקול של אותה ישיבה. גם לח"כ גרינברג היתה הסתייגות באותו סעיף.

שר הפנים:

על סעיף זה כבר היתה הסכמה בוועדה, ונשאר עוד לדון על סעיף 3 בלבד, ולא על סעיף 2(א)(3).

ח. לנגרמן:

בכל הוועדות בהוג שלפני שמציחים חוק על שאלת הכנסת היו"ר מאמיר לחברים להוסיף הסתייגויות בסעיפים השונים אם נמלכו בדעתם והחליטו לבקש זאת, ואני מבקש לנהוג כך גם עכשיו.

י. שופמן:

אני מציע לערוך רביזיה של הסעיף הזה.

שר הפנים:

אם כך - אני מבקש לקרוא לישיבה מיוחדת של הוועדה ולהודיע על כך לכל החברים ולא לגזל את ההלכב המקרי של הוועדה היום.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה לרביזיה של הסעיף 2(א)(3).

החלטתו לדון לדון שנית בסעיף 2(א)(3).

ח. לנגרמן:

בדרך-כלל אם יש הצעה של רביזיה, אין מקום להצבעה עליה אלא נהוג לקבלה כל עוד החוק במצא בשל של דיון, ואין מקום להצבעה מודלסת על ההצעה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

לא פעם אימסרנו רביזיה של סעיף ע"י בקשת חברים, אבל אין זה נהוג שבקשה כזאת מתקבלת אוטומטית. עכ"פ, הוועדה היתה רשאית להחליט אם הנסיבות הסתייגות רביזיה כזאת או לא, והחליטה בשלילה.

בכל אופן, אם ח"כ שופמן אומר שיש לו הסתייגות שלא נרשמה מסוים בסעיף 2(א)(3) - היא תירשם ללא כל היסוס.

החלטתו בסעיף 2(א)(3) להוסיף הסתייגות לח"כ שופמן.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אתה נשאר לנו לסכם ענין בסעיף 3, בעקבות הסידור שקיבלנו בסעיף 2(א)(1).

8

סעיף 2(א)(3) - לא נרשמה הסתייגות ליו"ר שופמן
כל דיון, או להחליט -
(1) נרשמה הסתייגות ליו"ר שופמן;
(2)

סעיף 3

3. סעיף 2 אינו חל על נכסים שהוקדשו לצרכי צדקה לפי כל דין, או המשמשים -

(1) צרכים או שירותים דתיים;

(2) מפעל ציבורי הכולל לשמש נושא להקציה לפי סעיף 16 לחוק הציבורי וההגנה מפני שטפונות תשל"ה-1957, או לאישור תכנית לפי סעיף 51 לחוק האמור;

(3) מפעל מיטם שאינו מספק מיטם לרוב תושביה של הרשות המקומית וטרוב אספקת המיטם שלו מילבנו לתושבי הרשות המקומית.

ער התביעה:

יש לציין שהצעת המס'ה בסעיף זה איננה בהצעה המקורית כפי שהתחמה בהחלטת ההחלטה, אלא זיהי כבר הצעה שתוקנה בעקבות הדיונים שהתקיימו בוועדה, ובעקבות תביעות החקלאים. אמרנו אז שהסודר יהיה: (א) אם רוב התושבים תלוי במפעל-מיטם הזה לצבי טי-השואיה שלהם; (ב) אם רוב אספקת המיטם מאותה באר איננה להקלאות אלא לתושבי הרשות המקומית.

ער הנתבע:

אם ישנו, למשל, מפעל מיטם בן שני מיליון קוב, המספק את רוב צרכי המיטם הדיושה לישוב - פותר, יהיה לפי סעיף זה להקצות אותו. אבל אם רק חלק מן המיטם הולכים לצרכים ציבוריים - לא יקנו.

ער פירושטי:

מה הדין אם במקום כלשהו יש 20 אלף תושבים שמתוכם כ-500 חקלאים אבל הם צורכים את רוב המיטם?

ער התביעה:

אם רוב המיטם מיועדים להקלאות - אין להקצות את המפעל. במתח-תקווה למשל יש מפעל-מיטם הזנתן קצת מיטם לשואיה, אך רובו מיועד להקלאות, ואין מקצים אותו. אבל אם כמטר-מבט מספק המפעל את מי-השתייה ל-90% מכלל התושבים - פותר יהיה להקצותו. עכ"פ, ללא הסעיף, הזה ישאר התושבים צמאים.

אני מוכן להוסיף, בפערה, פרט נוסף: אם המיטם רוב המיטם מיועדים להקלאות, ואם ניתן הדבר מבחינה טכנית - אפשר לחלק זאת. אינני רוצה לפרוע בהקלאות, אבל אינני רוצה להשאיר רוב תושבי מקום כלשהו צמאים למיטם.

ער פירושטי:

אני סביע לכתוב: "אין הוראות סעיף 2 חלות על נכסים ששימושם הבלעדי או העיקרי הוא לצרכי הקלאות", ואני מוסיף: "כל זמן שהם מספקים מיטם באופן סדיר גם לתושבי המקום". זה יבוא במקום סעיף 3(3) המוצע, וימיר את השמותיו של השר.

ער התביעה:

לדעתי הצעה טובה יותר: אם רוב המיטם הולכים להקלאות, ואם אפשר מבחינה טכנית לחלק - חלקו.

ער הנתבע:

גם אני חושב שצריך לכלול בחוק את האפשרות של חלוקה. כי מפעל-מיטם לרוב איננו באר אחת, אלא זיהי רשת של בארות. לא יתכן לספון גם על רצונם הטוב של התושבים וגם על זה של החקלאים, וצריך להבטיח קודם-כל שיהיו מי-שתייה, ואח"כ - שהקלאות לא תיפגע. אם אפשר לעשות זאת ע"י חלוקה - מוטב להשאיר בחוק אפשרות כזאת.

י. כהן:
 אני מציע תיקון טכני: את המלים "בכסים שהוקדשו לצרכי צדקה לפי כל דין" לכתוב כסעיף-קטן (1), ואת הסעיפים (1) ו-(2) להפוך ל-(2) ו-(3), במקום להשאיר את המלים הללו ברישא של הסעיף.

הר חלט:
 1. לקבל את הצעת ח"כ י. כהן לפיכך את המלים "בכסים שהוקדשו לצרכי צדקה לפי כל דין" שהרישא של הסעיף לסעיף-קטן (1), ולהתקן את מספרי הסעיפים (1) ו-(2) בהתאם;

2. לקבל את הצעת שר הפנים ולהוסיף בסעיף 3(4) (לפני האיקרון דלעיל - 3(3)) פסקה בדבר אפשרות של חלוקת מפעלים-מים במקום שרוב המים מיועדים לחקלאות וכשאינן מיועגה טכנית.

המתייגות: ש. פרלשטיין.

י. כהן:
 לפני שהחוק יונח על שולחן הכנסת, אני מבקש לקבל מהיועצים המשפטיים את זוסחו הסופי, ובמידה שתהיה לי הסתייגות בסעיף בלשון "אני שומר לעצמי זכות לוסיף הסתייגות".

היועץ המשפטי:
 אני מסכים. בזאת סיימה הוועדה את עבודתה בהצק הדין וההפטרות המקומיות (הקביית רכוש ציבורי), בדיוק שנה לאחר שהונחה החוק על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה. בימים הקרובים יונח החוק על שולחן הכנסת לקריאה שניה ושלישית.